

נדרים סו

עניין: מעשים דרבי שמעון ודבבא בן בוטא

שיר השירים רבה א, לא

לא דבר אחר, נגילה ונשמחה בך, תמן תגינן בנישא אדם אשה ושהה עמה עשר שנים ולא ילדה אינו רשאי לבלול. אמר ר' אידי מ'מעשה באשה אחת בצידן ששהתה עשר שנים עם בעלה ולא ילדה. אתון גבי ר' שמעון בן יוחאי, בעינין למשתבקא דין מדין. אמר להון חייכון קשם שפנדוגתם זה לזה במאכל ובמשתה בך אין אתם מתפרשים אלא מתוך מאכל ומשתה. הלכו בדרךכו ועשו לעצמן יום טוב ועשו סעודה גדולה ושפרתו יותר מדאי. פינן שנתלשבה דעתו עליו, אמר לה בתי ראי כל חפץ טוב שיש לי בבית וטלי אותו ולכי לבית אביך. מה עשתה היא, לאחר שישן רמזה לעבדיה ולשפחותיה ואמרה להם שאהו במטה וקחו אותו והוליכוהו לבית אבא. בחצי הלילה ננער משנתיה. פינן דפג חמריה, אמר לה בתי היכן אני נתון. אמרה ליה בבית אבא. אמר לה מה לי לבית אביך. אמרה ליה ולא קף אמרת לי בערב כל חפץ טוב שיש בביתי טלי אותו ולכי לבית אביך, אין חפץ טוב לי בעולם יותר ממך. הלכו להם אצל ר' שמעון בן יוחאי ועמד והתפלל עליהם ונפקרו. ללמדך מה הקדוש ברוך הוא פוקד

עליו דמעות. אבל בזו כיון שנרשה לשם שמים עושה מצוה. וכל אדם העושה מצוה צריך לעשות סעודה כמו מילה וחתונה וזית רענן. ושכרתו. היא היתה משכרת אותו. דפג חמריה. שהמיר ונשתנה יגו מעליו כד"א יין מפיו.

מהר"ץ חיות

עד שתטעימי תבשיףך לר"י ולר"ש ר"י טעיים. נ"צ עיין ירושלמי פ"ק דסוטה וזיקרא רצה סדר לו פ"ט עוזלא דר"מ דהניח לרוק על עיניו. כדי לעשות שלום בין איש לאשתו. ג"כ (מהס) [מהק"ו] דר' (ישמעאל) [יהודה] דשם הגדול נמחה על המים. וראיתי לחכם אחד שהקשה דלמה לא רצה ר"ש לאכול הרי ראינו צמדרש חזית פסקא נגילה ונשמחה בך. איך גם ר' שמעון הטריח עצמו לעשות שלא כהוראה כדי לעשות שלום בין איש לאשתו. ונ"ל דצנדרים כיון דאפשר להחיר הנדר ולעקרו ע"י שאלת חכם. צכה"ג הדין נותן שלא להרגילם צנדרים. ולמחות צידם שלא יצטעו זממם:

(מהר"ץ חיות)

חתם סופר

אבל האמת נראה שהיו מאשימים לצבא על שהשיא ענה להורדוס לצנות הצהמ"ק, וראה פלא כי כתיב [ישעי' ז' ג', מיכה ד' ז'] מליון תלא תורה ודבר ה' מירושלים, וצטו"ה מיום שנבנה בית שני ע"י רשיון כורש נסתמה הנצואה (כי חגי זכריה מלאכי נצחו צסוף גלות צצל והאריכו עוד ימים צתחלת צנין בית שני) צטו"ה, ומיום שנבנה צנין המפואר ע"י הורדוס העצד אז נחלקו צ"ש וצ"ה ונעשה תורה כאלפים תורות צטו"ה, והכל מפני שהיה יד עכו"ם צחמלע. נמלא גרם צצח לצבוי צ' המאורות, נר תורה ונר עבודה, והי' סבור צצח שמשום כן לוח הצעל לצבור צ' נרות על ראשו, לצותו על זה צשתי נרות שהוא צבה צ' נרות של עולם.

ונראה אי הי' נשאר עוד חכם אחד שיבי' לו לצבא לקבוע ישיבה עמו ולשאת ולתת צהלכב עמו לא הוה יחיז ענה להורדוס, אך צאשר לא השאיר כ"א אותו לצדו, ומ"ש חוס' ריש צ"צ [ג' סע"ב] דגם צני צתורה נשאר, הס לא היו נחשבים צערכו לבלום, חזי דשכחו ולא ידעו אי פסח דוחה שצת [פסחים ס"ו ע"א], נמלא לא היה לא תורה ולא עבודה, ע"כ נכנס לחגר הזה, חבל אי היה עוד אחד כמותו, לא הוה יחיז ענה, חזי שאמר שני צנים כצבא ילאו ממך, ואי יהיו שנים כצבא, תו לא נלערך לענה וצערה שהורדוס יצנה הצהמ"ק.

גם אחר יח"כ, ומה לשון המעון הזה. י"ל כן, דצרפ"ק דצ"ג [ג' ע"ב] איחא שהרג הורדוס לחכמים ולא השאיר רק צצח צן צועא, ויחיז ליה ענה שיצנה צהמ"ק שהוא אורו של עולם לכפר על מה שכזה אורו של עולם צהריגת החכמים, ופריך הש"ס [ד' ע"א] היכי יחיז ענה להורדוס הא דניאל נענש על דיהיז ענה לנצוכדנר שיתן לדקה, וחירן הש"ס שאני צהמ"ק דאי לא מלכא לא מתצניא, וא"נ שאני עצד דמחייב צמלות עכ"פ. והנראה לע"ד לתרוק הראשון דעצד כגוי, א"כ חטא צצח חלא דמלות צנין צהמ"ק רצה היא ואי לא מלכא לא מתצניא, וכ"ל כמתענה צשצת שהיא מלכה גדולה ומ"מ חזרים ונפרעים ממנו עונש עונג שצת ולריך למיתצ תענית לתעניתו צטו"ה, ה"נ דכוותי. נמלא לפ"ז צכל יוס ויוס ע"י הקרצת הקרצנות ובזה י"ל מה דאיחא צשמעתין דהכוח צצרה דאמר לאתתיי אייתי לי תרין צולני, אייתי ליה תרין שרגי, א"ל תצר יתהון על רישא דצצח, הוה יחיז צצח צן צועא אפתחא ודן דינא, תצרה יתהון ארישא דצצח צן צועא ואמרה כן ליוני צעלי, א"ל את עשית רזון צעליך המקום יוליא ממך שני צנים כצצח צן צועא. ול"ע וכי מותרת אשה לצנות חכמים לעשות רזון צעלה, והיא וצעלה חייבים צצבור חכמים.